

eerste gezamenlijke PE-bijeenkomst van 'ATV/Agrarisch' en 'Transport-Goederen'

Primeur bij seminar voedsel- en diervoederveiligheid

el: v.l.n.r.: Manfred Hessing, Tef Tévonderen, Niels Flach en Derk van Mackelenbergh.

Vlak voordat eind mei in Vianen het seminar 'Voedel- en diervoedselveiligheid' op het punt van beginnen stond, moesten er in allerijl een 20-tal stoelen bij geplaatst worden vanwege het feit dat er veel meer NIVRE Register-Experts op de PE-bijeenkomst waren afgekomen dan verwacht. Het vormt het bewijs dat het gekozen onderwerp in een grote (kennis)behoefte voorzag bij veel experts uit de betreffende doelgroepen. En bovendien een signaal dat de primeur – voor het eerst werd er door de branchegroepen Aansprakelijkheid-Technische Varia /Agrarisch en Transport-Goederen gezamenlijk een seminar georganiseerd– voor herhaling vatbaar is. Zij die de moeite hadden genomen om in hun vaak volle agenda toch tijd vrij te maken om hun vakkennis bij te spijkeren, werden daarvoor ruimschoots beloond. In de vorm van vier zeer informatieve lezingen rond een buitengewoon interessant onderwerp.

Wie als expert werkzaam is in één van de genoemde branches kan te maken krijgen met schades aan diervoeders en voedingsmiddelen voor menselijk gebruik, alsmede grondstoffen en toevoegingen die daarvoor worden gebruikt. Het gaat in de regel om kwaliteitsgebreken, die soms een gevaar zouden kunnen opleveren voor de gezondheid van mens of dier. Dat zijn de gevallen die gemeld dienen te worden bij de NVWA (Nederlands Voedsel- en Warenautoriteit) en die soms resulteren in een stille of openbare *recall*. Voor de besturen van de branches ATV-Agrarisch en Transport-Goederen reden om in een seminar uitgebreid op deze materie in te gaan, met speciale aandacht voor de risicobeoordeling, de kwaliteitsborging, de relatie van de expert met de NVWA en de dekking van recallschades van de in ons land gangbare verzekeringsproducten.

Kwaliteitssystemen

Niels Flach, *Senior Risk Engineer* bij Hannover Risk Consultancy, beet de spits af. In een presentatie met als titel 'Kwaliteitssystemen, wat heb je eraan bij het risicobeheer?' vertelde hij onder meer van mening te zijn dat het met de voedselveiligheid in ons land 'behoorlijk goed' gesteld is. Verder stond hij stil bij de kwaliteitsvraag – *"quality is in the eye of the beholder, oftewel kwaliteit is datgene wat je van een product mag verwachten"* – en bij de ISO-normering. "De essentie van ISO 9001 is zeggen wat je doet (procesbeschrijving), doe wat je zegt (werk conform procesbeschrijving), bewijs dat je doet wat je zegt (documenteer) en reageer effectief op signalen, suggesties en issues (verbeter continu). Soms hoor je wel dat zelfs betonnen zwemvesten volgens ISO 9001 kunnen worden goedgekeurd, mits ze maar gemaakt zijn volgens de procesbeschrijving. In de laatste versie van ISO 9001 kan dat gelukkig niet meer, omdat de wens van de klant, dus het voldoen van het product aan expliciete en ook impliciete eisen, voorop staat."

Daarnaast informeerde hij zijn gehoor over de op stapel staande aanpassing van de uit 2008 daterende ISO 9001-normering. "Kort geleden is het concept van 'ISO 9001 2015' gepubliceerd, die naar verwachting in de loop van dit jaar van kracht wordt. "De nieuwe normering heeft risicogericht denken als basis, met een bredere kijk op risicomanagement en op het omgaan met kansen. Dat daagt organisaties uit om hun risico's te analyseren. Ook hierbij is het zaak behoeften en verwachtingen van *stakeholders* systematisch in kaart te brengen en te monitoren", aldus Flach, die aangaf bij risicoinventarisaties bij bedrijven in de (dier) voedingssector onder meer te letten op het kwaliteitsbeleid, de kennis van het personeel, de ijking van de apparaten en de beschrijving van de maakprocessen van de betreffende diensten en producten. "Proactief management lijkt een 'heilige graal'. Door vooruitdenken kunnen risico's worden voorkomen en niet door schade en schande. De uitdaging in mijn werk is om op het kennisniveau van de klant te kunnen sparren om zo wezenlijke verbeterpunten te vinden."

Samen werken

'Samen werken aan voedselveiligheid' luidde de titel van de presentatie van Manfred Hessing, QA Manager bij ForFarmers B.V. "Partijen hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor voedselveiligheid. Daarbij is de ketting zo sterk als de zwakste schakel. Wie niet veilig genoeg werkt, is op termijn *out of business*." In een informatief verhaal vertelde hij hoe diervoedingsproducenten gezamenlijk de kwaliteit proberen te waarborgen via Securefeed, welke kwaliteitsborgingssystemen er zijn (controle op zowel leverancier als product), hoe die in de praktijk werken en wat de ervaringen van deze overkoepelende kwaliteitsorganisatie zijn. "Onze doelen zijn het versterken van het risicobewustzijn en van de risico-aanpak, het borgen van voedselveiligheid, bijdragen aan de vertrouwensrelatie en regisseren van een daadkrachtige aanpak van incidenten en crisis."

Met een productie van 470 miljoen ton per jaar is de EU na China en de VS de derde producent van diervoeders in de wereld. Bijna de helft daarvan betreft ruwvoerders, bijna een derde mengvoerders, ruim 10% eigen teelt granen en ruim 7,5% *straight* diervoeders, vertelde Hessing, die de stelling aandurfde dat het met de bestaande systemen voor kwaliteitsborging en –controles voor en op zowel leveranciers als hun producten in het algemeen goed is gesteld met de (dier)voedselveiligheid in ons land. "Mede door het bewustzijn dat voedselveiligheid onder een vergrootglas ligt bij overheden, maatschappelijke organisaties en (social) media, denk ik te kunnen stellen dat het zelfreinigende vermogen van de branche grotendeels afdoende is. Toch is een incident niet altijd te voorkomen en breekt soms 'de pleuris' uit", aldus de kwaliteitsmanager, die voor 'de wet van Pleuris' zelfs een heuse formule heeft bedacht: P (pleurisuitbraak) = V (verwijtbaarheid) $\times$ R (relevantie) $\times$ (S) M^3 (sociale mediagektheid). "Het vertrouwen bij het brede publiek omtrent voedselveiligheid is mede door enkele incidenten op zich niet slecht te noemen, maar ook niet echt goed. Er is op dat vlak dan ook t nog wat te doen. Daartoe is door de gehele keten een gevoel voor urgentie nodig, alsmede betrokkenheid van het management, oog voor (de impact van) veranderingen, samenwerking en delen van kennis en ervaringen."

Inspecties aan de grens

Voormalig transportexpert Derk van Mackelenbergh, algemeen directeur Eurofrigo, ging in zijn presentatie in op de kwaliteitsborging en inspectie van levensmiddelen van dierlijke oorsprong aan de buitengrens van de Europese Unie en op de rol van zijn bedrijf daarin. Sinds 1993 vinden de veterinaire keuringen van goederen uit derden landen (buiten de EU) uitsluitend plaats op de eerste plek waar ze aan land gaan: de zee- of luchthavens. "Hiermee worden een viertal doelen beoogd: bewaking van de volksgezondheid, voorkomen van dierziektes, opsporing van fraude en controle op smokkelwaar.

Het zal duidelijk zijn dat Rotterdam voor veel goederen van buiten de EU vaak de eerste haven is van binnenkomst. Van Macklenbergh vertelde dat het gebied tussen Maasvlakte 2 en Barendrecht alleen al zeven inspectieposten telt, waarvan Eurofrigo drie keurpunten voor zijn rekening neemt. "Wij behandelen jaarlijks meer dan 30.000 containers en voeren meer dan 35.000 inspecties per jaar uit. Daarmee hebben we een marktaandeel van ca. 75%." Vervolgens praatte hij zijn aandachtig gehoor uitvoerig bij over het keuringsproces : van de voorbereiding van de aanmelding van de keuring door de expediteur, de documentencontrole door de

Douane in overleg met de Voedsel- en Waren Autoriteiten (VWA) tot de bepaling van het soort keuring: zegelkeuring, overeenstemmingscontrole en materiële controle. Daarbij gaf hij per keuringsvorm aan de hand van voorbeelden aan hoe de keuring in zijn werk gaat en welke bijzonderheden daarbij om de hoek komen kijken. Ook liet hij enkele gevolgen zien van slechte stuwage. "Veel vervoerders hebben soms geen idee welke krachten vrij kunnen komen bij zeetransport en lang niet iedereen weet dan ook hoe je zeecontainers moet laden."

Product-recall

Slotspreker Tef Tevonderen, expert bij Cunningham Lindsey Nederland, belichtte in zijn verhaal de product-recall van (grondstoffen voor) voedingsmiddelen en diervoeders en de rol van de (N)VWA en de verzekeringsdekking in geval van kwaliteitsproblemen bij voedingsmiddelen en diervoeders. Hij stipte onder meer de redenen aan waarop de VWA onveilige levensmiddelen kan afkeuren: ze zijn schadelijk voor de volksgezondheid en/of ongeschikt voor consumptie, bijv. omdat ze bedorven zijn, een onaanvaardbare smaak of geur hebben, niet voldoen aan de wettelijke normen of omdat er een onjuiste etikettering op de verpakking staat. "Al maken andere landen daar soms minder een probleem van", aldus de expert, die vervolgens de verschillende vormen van *recall* toelichtte: *stille recall*, *openbare recall*, *field change order*, *first party recall* en *third party recall*.

Tevonderen vertelde verder dat er twee toetsen zijn voor risicobeoordeling. De primaire toets heeft betrekking of de betreffende voedingsmiddelen en diervoeders al dan niet voldoen aan de geldende (Europese en nationale) wetgeving; de secundaire toets is er om te bepalen of er sprake is van een gevaar voor de volksgezondheid. "De VWA en ook de SKAL, kwaliteitsorganisatie voor biologische producten, toetst voor een openbare recall op werkelijk gevaar voor de volksgezondheid. VWA's in bijvoorbeeld Duitsland, Scandinavië en Australië toetsen uitsluitend aan de regelgeving. Voldoen de producten niet aan de norm, dan moeten ze toch uit de schappen worden gehaald", aldus Tevonderen, die de aanwezigen aan het einde van zijn presentatie informeerde over de recall-dekking in verschillende verzekeringsvormen, alsmede over de dekkingsverschillen in de producten van de diverse aanbieders. "Polisvoorwaarden zijn voer voor juristen."

Het informatieve en goed beoordeelde seminar werd afgesloten met een paneldiscussie met de vier inleiders onder leiding van Klaas Brand, voorzitter van de Branche Aansprakelijkheid Technische Varia / Agrarisch. ●